

ISPARTA
REHBERLİK VE ARAŞTIRMA MERKEZİ

ÖĞRENCİ İLE SAĞLIKLI İLETİŞİM

İLETİŞİM

İletişim, anlamak ve anlaşılma amacıyla bir kaynaktan bir kanal yoluyla ulaştırılmak istenen mesajın anlaşılır bir biçimde alıcıya iletilmesi anlamına gelmektedir.

SINIFIÇİ İLETİŞİM

Sınıf içi iletişim ise öğretim programı ile belirlenmiş kazanımların öğretmen tarafından uygun öğretim yöntem, teknik ve araç gereçlerin kullanımı ile öğrencilere kazandırıldığı süreci ifade etmektedir.

Kişilerarası iletişim ile sınıf içi iletişim arasında çeşitli yönlerden farklılıklar bulunmaktadır.

Kişilerarası iletişim ile sınıf içi iletişim çeşitli yönlerden birbirinden farklılaşmaktadır. Sınıf içi iletişimde öğretmen grup lideri olabilmeli, iletişimin seyrini dersin işlenişi ile birlikte götürebilmelidir. Ayrıca öğretim programı ile belirlenmiş kazanımların, sınıf ortamında öğrencilere aktarılması gerekmektedir.

Öğretmenin sınıfta grup lideri olabilmesi, öğretim programı ile belirlenmiş hedef kazanımlara ulaşabilmesi ve eğitim öğretim sürecini nitelikli bir şekilde yürütebilmesi için öğrencilerini çok iyi tanıma, onların ilgi, yetenek ve ihtiyaçlarını belirleme, öğrenme stillerine uygun farklı öğrenme yöntemlerini kullanabilme, olumsuz davranışlar ile mücadele için önleyici rehberlik çalışmalarını sürdürebilme ve sınıf yönetimi becerilerini sağlıklı bir şekilde uygulayabilme gibi görev ve sorumlulukları bulunmaktadır.

Öğretmen tarafından bu görev ve sorumluluklar yerine getirilirken sorunları çözmek, bilgi vermek, iş birliği oluşturmak, ikna etmek, etkilemek, rol model olmak ve farkındalık oluşturmak gibi çeşitli amaçlarla öğrencilerle sağlıklı bir iletişim sürecinin başlatılması gerekmektedir. Bu süreçte öğretmen tarafından verilmek istenen ile öğrencinin anladığının aynı olup olmadığının takip edilmesi oldukça önemlidir.

Öğretmen ile öğrenci arasındaki ilişkinin niteliği, akademik başarıyı ve öğrenci davranışını önemli ölçüde etkilemektedir. Öğretmen ile öğrenci arasındaki ilişkinin istenilen nitelikte olabilmesi, öğretmenin bir konuyu etkili bir biçimde öğretebilmesi ve öğrencileri ile sağlıklı iletişim kurabilmesine bağlıdır. Ayrıca eğitim öğretim sürecinin niteliği için öğretmen sınıf atmosferini iyi tahlil edebilmeli, uygun öğretim stratejilerini uygulayabilmeli, öğrenci davranışlarının nedenlerini analiz edebilmeli, ortaya çıkan sorunları çözmek için stratejiler geliştirebilmelidir.

Sınıf İçi İletişimi Olumsuz Etkileyen Durumlar

Öğretmen ile öğrenciler arasındaki iletişimi olumsuz yönde etkileyen faktörler kişilerarası iletişim engelleri ve diğer engeller olarak iki başlıkta ifade edilebilir.

1- Kişilerarası İletişim Engelleri

- Öğrencilerin kendi arasındaki ya da öğretmen ile öğrenciler arasındaki iletişimde haksız eleştiride bulunulması ve yargılayıcı olunması,
- Öğrencilere kendi ismi dışında farklı bir isimle hitap etme ya da ad takma,
- Öğretimsel etkinliklerde yersiz ve yanlış övgü ya da ödül kullanımı,
- Öğrencinin bir davranışı yapması için emir ya da gözdağı verme,
- Sınıf içi etkileşimde tehdit dilini kullanma,
- Sınıf içi etkileşimde konuyu saptırma,
- Sürekli soru sorma ve cevap istemede ısrarcı olma,
- Alay etme ve nutuk çekme.

2- İletişimi Engelleyen Diğer Faktörler

- Sınıf içi iletişimde mahalli dil kullanma,
- Anlamı öğrenci tarafından binilmeyen deyimlerin ya da yabancı kelimelerin kullanılması,
- Fiziksel ya da ruhsal rahatsızlıklar,
- Uygunsuz sınıf ortamı,
- Dil ve konuşma güçlükleri,
- Görsel unsurlardan yararlanmama,
- Gerekli durumlarda dersin işlenişini somutlaştıran araç gereçlerin kullanılmaması,
- Öğrencinin hayal kurması, dikkat ve odaklanma problemleri,
- Güdülenme eksikliği,
- Öğretmenin isteksizliği,
- Öğrenci hazırbulunuşluğunun yetersizliği.

Öğretmen ve Öğrenci Arasında Sağlıklı Bir İletişim İçin...

Öğretmenin öğrencileri ile sağlıklı bir iletişim kurabilmesi ve onların iletişim ihtiyaçlarına duyarlı olması olumlu bir sınıf ikliminin oluşmasına katkı sağlar. Diğer taraftan öğrenciler güvensizlik duyduklarında, psikolojik ihtiyaçları karşılanmadığına, bir birey olarak değer görmediklerinde, kendilerini gergin ve yalnız hissettiklerinde çalışma isteği ve motivasyonları azalır.

Motivasyonun ve çalışma isteğinin azalması öğrencinin okula ve derslere karşı bakış açısını olumsuz etkileyebilir. Bu durumda eğitim öğretim faaliyetlerinde ve sınıf yönetiminde çeşitli sorunlar ortaya çıkabilir. Bu nedenle sınıf ortamında etkili bir iletişim oluşturulabilmelidir. Öğrenme ortamında oluşturulan etkili bir iletişim öğrenme öğretme sürecini daha başarılı kılar. Öğrencileri ile etkili bir iletişim kurmak isteyen öğretmen aşağıdaki hususlara dikkat etmelidir:

- Öğrencilere etkin dinleme becerileri kazandırılmalı, bu konuda öğretmen, öğrencilere rol model olabilmelidir.
- Öğrencilerin akademik anlamda mevcut durumu ve hazır bulunuşlukları hakkında bilgi edinilmesi gerekmektedir.
- Öğretmen kişisel bakımına özen göstermeli, temiz ve sade bir kıyafet seçebilmelidir.
- Öğrencilerle etkili bir iletişim için hoşgörölü, adil, demokratik, sevecen, sabırlı ve güler yüzlü olabilmelidir.
- Derslere zamanında girebilmeli gerekli hallerde uygun yöntemlerle disiplini sağlayabilmelidir.
- Ders işlenişinde farklı fikirlere saygı duyabilmeli öğrencilerin fikirlerini rahatça ifade edebileceği bir ortam oluşturulabilmelidir.
- Ders anlatımı esnasında öğrencileri iyi gözlemleyebilmeli öğrencinin ne anladığını iyi analiz etmelidir.
- Sınıf içi öğretim etkinlikleri öğrencilerin aktif katılımı ile gerçekleştirilmelidir.
- Öğrencilerin birbiri ile işbirliği içinde olması teşvik edilmelidir.
- Etkili bir iletişim için sen dili yerine ben dili ile iletişim kurulabilmelidir.
- Eleştirel ve yargılayıcı bir dil yerine betimleyici bir dil kullanılabilir.
- Etiketleme ve öğrencileri bir biri ile kıyaslamaktan kaçınılmalıdır.

- Öğrencilerin farklı öğrenme stilleri göz önüne alınarak dersin işlenişinde farklı öğretim yöntem ve teknikleri kullanılabilir.
- Sınıf yönetimi becerileri nitelikli bir eğitim için etkin bir şekilde kullanılabilir.
- Olumsuz bir davranış gerçekleştiğinde kısa, öz ve aşağılamayan bir tepki gösterilmeli, davranışın nedenleri tespit edilip gerekli önlemler alınabilmelidir.
- Olumlu davranışlar göz ardı edilmemeli gerektiğinde öğrenci takdir edilmelidir.
- Öğrencilerin kişisel özellikleri, ilgi, istek ve ihtiyaçları, öğrencilerin sağlıklı gelişimi açısından öğretmen tarafından iyi bilinmelidir.
- Öğrencilerin duyu durumu dikkate alınmalı, gerekli durumlarda okul rehber öğretmeni yoksa Rehberlik ve Araştırma Merkezi ile işbirliği içinde olunmalıdır.

Kaynaklar

- Arslan, S., & Özpınar, İ. (2008). Öğretmen nitelikleri: İlköğretim programlarının beklentileri ve eğitim fakültelerinin kazandırdıkları. Necatibey Eğitim Fakültesi Elektronik Fen ve Matematik Eğitimi Dergisi, 2(1), 38-63.
- Celep, C. (2002). Sınıf yönetimi ve disiplini. Anı Yayıncılık.
- Gordon, T. (2019). Etkili öğretmenlik eğitimi. (Çev. S. Karakale). Profil Kitap.
- Ünal, S. & Ada, S. (2003). Sınıf yönetimi. MÜTEF Matbaası.
- Akbaşı, S. (2012). Sınıf içi iletişim ve etkileşim. R. Sarpkaya (Ed.), Sınıf yönetimi (s.117-150) içinde. Anı Yayıncılık.
- Silman, F. (2007). Sınıf içi iletişim. Z. Cafoğlu (Ed.), Sınıf yönetimi (s.43-64) içinde. Grafiker Yayıncılık.
- <https://acikders.ankara.edu.tr/mod/resource/view.php?id=16669> adresinden 20.03.2024 tarihinde erişim sağlanmıştır.
- Sabers, D. S., Cushing, K. S., & Berliner, D. C. (1991). Differences among teachers in a task characterized by simultaneity, multidimensional, and immediacy. American Educational Research Journal, 28(1), 63-88.